

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Полтавський державний медичний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Херсонський державний університет
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Akaki Tsereteli State University (Georgia)
Lithuanian University of Health Sciences, Kaunas, (Lithuania)
Vilnius University (Lithuania)

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Збірник наукових матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

20 листопада 2024 року

Полтава

2024

Діденко К.В., студент
спеціальності «Терапія, реабілітація»
Траверсе Г.М., д. мед. н., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Цивільне населення в усьому світі піддається впливу травмуючих обставин у наслідку масового насилля, що виникає в контексті військових конфліктів. Люди часто потерпають від вимушеного або примусового переміщення, надзвичайних втрат та насилля. В більшості випадків, вони, скоріш за все, залишаються в умовах обмеження культурних, матеріальних, особистісних ресурсів та різних конкуруючих пріоритетів. Вплив військового конфлікту має для психічного здоров'я цивільного населення віддалені наслідки у багатьох сферах суспільного життя.

Метою роботи було узагальнення наукових даних щодо необхідності проведення психологічної реабілітації цивільного населення під час військового стану.

Збройні конфлікти завдають руйнівного впливу на психічне здоров'я цивільних осіб. Посттравматичний стресовий розлад і депресія є найбільш розповсюдженими психічними порушеннями під час військових дій та у повоєнний час як у дорослих, так і у дітей. Ці стани наявні майже в третини осіб, які безпосередньо піддавалися травматичному досвіду війни. Саме вплив травмуючих подій є найбільш вагомим чинником в цих обставинах [1]. В умовах триваючої військової агресії в Україні вірогідність розвитку депресії є доволі високою. Основними причинами є постійна невизначеність, страх за власне життя та життя близьких. Депресія у військовий час є критичною проблемою як для цивільного населення, так і для військовослужбовців, та потребує профілактики, своєчасної діагностики та терапії.

Слід окремо виділити групу цивільних осіб, які змушені переїхати з районів воєнних дій. Психічне здоров'я переселенців обумовлене не тільки прямим впливом воєнних дій, але й значним негативним впливом численних постійних стресових чинників, пов'язаних з переміщенням [2].

Значна частина доступної наукової літератури, де висвітлюються питання психологічної допомоги цивільному населенню, яке постраждало від воєнних дій, зосереджена на ефективності протоколів лікування травм, обумовлених стресом. Але неспроможність усунути стресові чинники, пов'язані з переміщенням – невизначеність, скрутне матеріальне становище, безробіття, соціальну ізоляцію тощо, можуть обмежувати і значно знижувати ефективність психотерапії у цієї групи пацієнтів.

Багатьма авторами відзначається гостра актуальність проблеми психологічної підтримки і, одночасно, підкреслюється незадовільний стан

вирішення цієї проблеми. Недостатня кількість кваліфікованих практичних психологів у сфері психічного здоров'я в Україні у порівнянні з іншими країнами, та спрямованість фахівців переважно на лікування психічних розладів, а не на підтримку психічного здоров'я населення [1].

Визнання зростання несприятливого психологічного впливу постміграційних стресів обумовлює появу багатопрофільного підходу, у якому такі послуги як індивідуальна і групова терапія і психіатричне лікування поєднуються з наданням допомоги переміщеним особам у вирішенні соціальних і матеріальних умов їх повсякденного життя. Поряд з допомогою у отриманні житла, охороною здоров'я, освітою та працевлаштуванням, такі послуги можуть включати встановлення зв'язків між переміщеними та місцевими мешканцями, що сприяє підтримці нових членів громади [3].

Таким чином, на даний час наявні переконливі свідчення того, що як військова травма, так і постміграційні стресові чинники, мають значний негативний вплив на психічне здоров'я людей. Психологічна реабілітація відіграє вирішальну роль у відновленні постраждалих від пов'язаних з військовим станом фізичних та психологічних травм. Підтримка, яка надається певним групам постраждалих та мігрантам, які потребують особливої допомоги, рухає Україну на крок вперед до покращення психічного здоров'я та благополуччя, які є необхідними для збереження життя під час військового стану.

Література

1. Корильчук, Н., Власенко, І. А., Лівандовська, І., Бокова, С., & Демихова, Н. (2022). Theoretical and methodological principles of providing medical and psychological assistance in the conditions of armed conflicts: experience for Ukraine. *Amazonia investiga*, (60), 135-144.
2. Miller, K. E., & Rasmussen, A. (2017). The mental health of civilians displaced by armed conflict: an ecological model of refugee distress. *Epidemiology and psychiatric sciences*, 26(2), 129-138.
3. McDonald, L. (2010). Psychosocial rehabilitation of civilians in conflict-affected settings. *Trauma rehabilitation after war and conflict: Community and individual perspectives*, 215-245.